

A szegedi táj történelemkutatási feladatairól beszélt székfoglaló előadásában dr. Herman István Egyed,

a Horthy Miklós-tudományegyetem új történelemprofesszora

(A Délmagyarország munkatársától) Kedden délelőtt tartotta meg székfoglaló előadását az egyetem bölcsészeti karának auditorium maximumában dr. Herman István Egyed premontrai kanonok, akit a kormányzó a közelmúltban nevezett ki a szegedi egyetemre a magyar történelem tanárává. A székfoglalóelőadás iránt élénk érdeklődés nyilvánult meg, nagyszámu közönség jelent meg a nagy előadóteremben annál is inkább, mert az új professzor a magyar történelmi tanszék tudományos feladatai címen tartotta meg első szegedi előadását. Megjelentek az ünnepélyes aktuson az egyetem összes karainak képviselői és ott volt a bölcsészeti kar csaknem valamennyi professzora.

Dr. Herman Egyed professzor a maga nagyvonalú történelemelméletét a mai kor adottságaihoz állította be, kapcsolatot létesített annak parancsával és ugyanakkor megjelölte azt az utat, amelyet az egyetemnek és közelebbről a történelmi tanszéknek Szegeden kell betöltenie. Annak ellenére, hogy csak rövid ideje tartózkodik Szegeden, igyekezett máris megismerni Szeged kulturadottságait. Azzal a feladattal, amelyet a maga számára kijelölt katedráján, azt bizonyította, hogy nyilván gróf Teleki Pál miniszterelnök tudományos vonalát igyekszik követni, a tájféldrajz mellett a professzor megjelölte a táj-történelem hivatását.

A nagy figyelemmel kísért, gazdagon felépített előadást dr. Banner János dékán szavai vezették be. A dékán a bölcsészeti kar nevében meleg szavakkal üdvözölte a magyar történelmi tanszék új professzorát. Dr. Herman Egyed azzal kezdte ezután székfoglalóját, hogy nagy hálával mondott köszönetet a kormányzónak, aki felállította a szegedi egyetemet és ezzel véglegessé is tette.

— Nagy feladatot jelent — mondotta — a magyar történelem tanszékét elfoglalni azon az egyetemen, amely Magyarország első emberének nevével viseli. Előadásának további során széles vonalú képet rajzolt az európai egyetemi oktatás fejlődéséről és irányáról. A középkori egyetemeken — mondotta — sem állampolgársági bizonyítványt, sem utlevelet nem kért senki, mindenki ott tanult, ahol akart, csak a XIV. században kezdtek először arra gondolni az egyetemek, hogy territorálisan elhatárolják önmagukat. A diákok szabad vándorlásában az első komoly akadály a XIV. században, a vallási megosztás korában jelentkezett. Németországban később megjelentek a fejedelmi tilalmak, amelyek tiltották más egyetemek látogatását, sőt a német egyetemek csak a tizenkilencedik században vetették el a megkötöttségeket.

— Magyarországon territorálisan egyetem nem alakult ki — fejtette dr. Herman professzor —, először, mert csak egy volt, később a kolozsvári, pozsonyi és debreceni inkább regionális egyetemek számíthatott, mert egy-egy jellegzetes magyar tájon alakult meg. Ezek az egyetemek nem másodrangú és nem is provinciális jellegűek voltak hanem az egyetemes nemzeti tudománynak a tájproblémáit keresték és kitárták kapuikat bármelyik tájról érkező diák előtt.

— A Horthy Miklós-egyetem — folytatta Herman professzor — születésnapjára ajándékul azt kapta, hogy elsősorban ezt a tájat, a magyar Alföldet szolgálja most már véglegesen, amelynek a múltban a régi elhibázott kulturpolitika egyetemet nem juttatott. A szegedi egyetem szemel fog vetni arra, melyek azok a különleges problémák, amelyeket maga elé kell tűznie. Természetesen, nem minden tanszék alkalmas erre a tájfellegű tudományos munkára, de vannak olyanok, amelyeknél ez a feladat természetes adottság és ilyen a magyar történelem tanszéke is.

Ezután azt fejtette a professzor továbbá a tájrajzi meghatározottságot, hogy az Alföld nem volt territorálisan országos rész, mint például Erdély, így nem volt külön történelme, hanem az egész magyarság történelmében.

— A magyar történelem szegedi tanára — mondotta —, ha a tájtörténelmet műveli, szükségképpen az egyetemes magyar történelmet műveli. A rendszeres munka pedig a teljes problematika felállítását teszi szükségessé. A munkának — jelölte meg a feladatot — a szegedi történelmi irodalom összegyűjtésével kell kezdődnie.

Sorravette ezután a professzor a szegedi történelmi alkotásokat, megállapította, hogy Szeged ebben is elől jár a magyar városok között, bár felsorolása nem lehetett teljes, nem érintette mindazokat a műveket, amelyek Szeged történelmével foglalkoznak. Elsőhelyen a nagyvotetes Reizner-féle munkát említette, amelyről megállapította, hogy a sok támadás ellenére is igen figyelemre-

méltó és értékes kulturmunka. Ötödik köteteként szerepelhet Kulinyi Zsigmond kötete az árvíz utáni időkről, majd megemlítette a Tonelli-Szigethy munkát, amelynek értéke voltaképpen akkor bontakozik majd ki, ha az eseményektől kellő távlatban leszünk. Herman professzor megvédte Czimer Károly éles támadásaival szemben Reizner munkáját, majd felsorolt még több szegedi történelmi tanulmányt, megállapítva, hogy valamennyi összegyűjtése és mérlegre vetése ennek a kutatói munkának lesz a feladata és

400.000 pengőt kap Szeged családi házak építésére

Tavasszal már meg is kezdik a nagyarányú építkezést — Indítvány a közgyűlésen: építsen munkásházakat az OTI

(A Délmagyarország munkatársától) Az Országos Szociális Alap ebben az évben nagyszabású programot valósít meg. Az új állami költségvetésben — amint ismeretes — 60 millió pengő áll rendelkezésre az alap céljaira és a terv szerint egyebek között országsszerte családi házakat építenek ebből az pénzből. Szeged is ki akarja venni a részét, hiszen itt is nagy a hiánya a kisebb lakóházakban és egyszoba-konyhás lakásokhoz csak a legnagyobb nehézség árán lehet hozzájutni.

Dr. Pálffy József polgármester felterjesztésére most 400.000 pengőt vettek fel a Szociális Alap költségvetésébe kizárólag arra a célra, hogy ebből Szegeden családi házakat építsenek. Az alap költségvetését most vizsgálják felül a minisztériumban, de minden remény megvan arra, hogy négyszázezer pengőt, amely összeget a szegedi családi házak építésére szánják, változatlanul meghagyja a minisztérium. Az építkezésekkel kapcsolatban az a polgármester terve, hogy a város több pontján építenek majd családi házakat és a munkálatokkal kisiparosokat biznának meg. A családi házakban elsősorban is többgyermekes családokat helyeznének el, mások részére pedig hosszulejáratu kölesön formájában engednék át a

ugyanakkor fel kell dolgozni a kiválsan fejlett szegedi hírlapirodalmat és a szegedi írók munkásságát.

Herman professzor így fejezte be nagyvonalú székfoglaló előadását:

— Ha a magyar történelmi tanszék az előmondottak szerint így tud gyökeret verni ezen a tájon, akkor hozzá fog járulni a tájfelleg kialakításához. Magam előtt ezt az elvet látom: megbecsülni és megbecsültetni a tudományt és annak életmenetét, a tudomány szabadságát.

Dr. Herman István professzor meleg ünnepélyben részesítette székfoglaló előadása után az auditorium maximum nagyszámu hallgatóságát

családi házakat és ezzel segítené a város ezeket a szegény családokat ahhoz, hogy megfelelő hajlékhoz juthassanak. Ha a terveket sikerül maradéktalanul megvalósítani, akkor már a tavasszal meg is kezdenék a családi házak építését és a nyárra a szerencsés családok már el is foglalhatnák házaikat. A házak mellé telket is hasítanak ki, amelyen a háztartás szükségleteit kitermelhetik a házak lakói.

A torony alatt a legkomolyabb formában foglalkoznak azzal a többször is felvetett javaslattal, hogy a város az OTI-től, vagy a MAB-tól kölcsönösszeget vesz fel és ebből munkásházakat építtet. Az Országos Társadalombiztosító Intézet több vidéki városban a tavasszal munkásházakat épít és a legközelebbi rendes törvényhatósági közgyűlésen indítványt nyújtanak be arra, hogy Szeged is kérje fel az OTI-t, hogy legalább tíz házra tervezett munkástelepet építesse fel Szegeden. Ez a beruházás mindenképpen hasznos volna, azonkívül meghozná rövid idő alatt a befektetett tőke amortizációját. Az is teljesen bizonyos, hogy a száz munkásház még az építkezés előtt könnyűszerrel kiadható volna jólfizető bérlelőknek.

Szándékos emberölésért ötévi fegyházra ítélték az anyát, aki kegyetlenül megfojtotta gyermekét

(A Délmagyarország munkatársától) Kegyetlen gyermekgyilkossági ügy került kedden a szegedi ítélőtábla Cürry-tanácsa elé. A vádlott Krizsán Mária 29 éves gyulai szakácsnő volt, akit börtönőr állított elő a gyulai törvényszéki fogházból. Krizsán Mária négyéves kisleányával élt együtt, majd elszegődött szakácsnőnek, hogy kisleányát eltarthassa. 1937-ben megismerkedett Kohán György festőművésszel. Az ismeretségnek gyermekalkulás lett a következménye, az újszülött azonban meghalt. Az ismeretség tovább tartott és Krizsán Mária az elmúlt év augusztusában egészséges fiúgyermeknek adott életet. Az éjszakai órákban az asszony kiment a kamrába, az újszülöttet előre elkészített, félig vízzel telt teknőbe tette, majd visszament szobájába és elaludt. Hajnalban felébredt és a gyermek sírására lett figyelmes. Felkelt, kiment hozzá a kamrába és zsebkendővel dugott a csecsemő szájába azzal az elhatározással, hogy megfojtja, mert úgy sem tudja eltartani, a gyermek apjától ugyanis nem remélhetett tatásdíjat. A kisgyerek néhány percig még tovább sirt, mire Krizsán Mária egy vászondarabot szakított és azt az újszülött nyakára csavarta. Az így megfojtott kisgyermek holttestét hajnalban a csatornába dobta. Amikor tettével elkészült, visszament szobájába és kimerülten tovább aludt, másnap pedig mintha misem történt volna, jelentkezett szolgálati helyén.

A megröbbentő gyilkossága ügyet elsőfokoz

a gyulai törvényszék tárgyalta. A törvényszék bűnösnek mondotta ki Krizsán Mária szándékos emberölés büntetében és ötévi fegyházbüntetésre ítélte. A törvényszék megállapította, hogy nem gyermekölésről, hanem szándékos emberölésről van szó. Súlyosbító körülménynek vette a bíróság, hogy saját gyermekét ölte meg a vádlott; enyhítőnek viszont, hogy nagy nyomorban élt és első gyermekét is csak alig tudta eltartani.

A keddi tárgyaláson a szegedi ítélőtábla indokaival együtt helybenhagyta Krizsán Mária ötévi fegyházbüntetését. A törvényszék helyesen állapította meg — mondja az ítélet —, hogy nem gyermekölésről, hanem szándékos emberölés büntetéséről van szó, hiszen Krizsán Mária több órán keresztül készülhetett tettére, azt megfontolhatta és nem követte el azonnal a gyermek megszületése után, hanem öt-hat órával később. Az ítélet ellen Krizsán Mária semmisségi panaszt jelentett be a Kuriahoz. Az asszonyt ezután fogházor kísérte vissza a gyulai törvényszék fogházába, ahol megvárja a Kuria végső döntését.

 Berndorfi alpaka
evőszközök kaphatók 300
Hungária edényházban
Tisza Lajos körút 55.
(Mihályi fűszerüzlet mellett)